

Het voorwoord

De Boekenweek, die 6 maart zou beginnen, is uitgesteld tot de zomer. Na een zwaar jaar keken schrijvers en boekhandelaren er reikhalzend naar uit. Toch zal de week – ook op tv – niet helemaal onopgemerkt voorbijgaan. TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: ISTOCK

Op de autovrije Benschopperstraat, in het historische centrum van het Utrechtse provinciestadje IJsselstein, is het rustig op deze winterdag. Bakkers en slaggers zijn open, maar de overige winkels zijn nog altijd gesloten. Sinds kort kan een bestelling worden afgehaald of op afspraak gewinkeld worden, zoals bij boekhandel Logica op nummer 17. In de etalage prijken de laatste boeken van Jessica Durlacher en Thomas Ross naast de biografie van de kersverse Amerikaanse vicepresident Kamala Harris. Binnen pakt eigenaar Frits Mulder een net bezorgde doos van het Centraal Boekhuis uit. “Uitgevers stellen titels uit, maar wat wel verschijnt laat ik gewoon doorkomen om uit te stallen”, zegt Mulder. “Regelmatig stoppen mensen voor de etalage om de QR-codes daarbij te fotograferen. Niet veel later heb ik dan weer een bestelling binnen.”

Grote gunfactor

Het bericht van de tweede lockdown op 14 december kwam voor Mulder als een klap. “Maar dat duurde hooguit twee uur. We hebben die dag nog een weekomzet gedraaid en ’s avonds meteen onze website aangepast zodat we als onlinewinkel verder konden.” Het werkte. Meteen al de volgende dag kwamen de eerste orders binnen. Met zijn zoon bracht hij de boeken zelf rond in IJsselstein en omgeving om zo te besparen op de portokosten en te kunnen concurreren met de grote internetaanbieders als Bol.com. “We zijn de enige boekhandel in de omtrek. De gunfactor is groot, mensen zeggen, er is hier maar een winkel essentieel in deze tijd en dat zijn jullie.” In de goede oude tijd was er binnen altijd tijd voor een praatje, dat mist hij wel. Al werd daar bij het rondbrengen ook tijd voor gemaakt. “We kregen als dank regelmatig flessen wijn of chocolade mee.”

Vechten om te overleven

Mensen zijn het afgelopen jaar meer en anders gaan lezen, constateert Mulder. “Veel thrillers in het begin van de ‘intelligente’ eerste lockdown en Rileys’ *Zeven zussen*-reeks, maar ook Rutger Bregmans *De meeste mensen deugen*. In boeken over de bevrijding of van Geert Mak hadden mensen even geen zin. Toch lezen ze nu weer kwaliteitsboeken, zoals Durlachers *De Stem*. De schok is weggezakt, ze kunnen er weer beter tegen.” Het gevolg van de onlinehousse is dat ze van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat in de weer zijn, want ze moeten ook continu hun sociale media aanpassen. Maar zo draaide Logica in 2020 toch nog wat omzet. Hij klaagt dan ook niet, maar beseft dat veel collega’s in de sector vechten om te overleven en is dan ook blij met de aangepaste maatregelen, want dat scheelt tijd. Zonder steun van bekende auteurs was die er misschien niet geweest. Eind januari boden zo’n honderd van hen een petitie aan premier Rutte aan, waarin werd gepleit voor meer steun voor de lokale boekhandel, zoals de mogelijkheid om daar bestelde boeken af te halen.

Beetpakken en snuffelen

Een van de petitie-ondertekenaars is de Utrechtse schrijver Ronald Giphart. Regelmatig maakt hij op zijn sociale media reclame voor de lokale boekhandel. “Zij kunnen moeilijk concurreren met onlinegiganten die geen portokosten hoeven te berekenen”, licht Giphart toe. “Door rechtstreeks bij hen te bestellen houd je ze overeind.” Maar het ronddolen in de boekhandel gaat – ondanks de recentste versoepeling – nu niet meer zo spontaan. “Ik vind het heerlijk om boeken beet te pakken en eraan te snuffelen. Ze hebben een eigen geur – de emotie die anderen hebben met wijn heb ik sinds de middelbare school met boeken. Het is ook de plek waar ik me laat verrassen. Regelmatig zeg ik tegen mijn favoriete boekhandels:

van de Boekenweek

‘Je weet wat ik leuk vind, hier heb je een bedrag en verras me.’ Zo leerde ik geweldige nieuwe schrijvers en titels kennen.”

Blijven steunen

Van 6 tot en met 14 maart is er geen Boekenweek, maar onder de titel ‘Het voorwoord van de Boekenweek’ vinden die week wel verschillende on- en offline-activiteiten plaats om het boek te vieren. En nog steeds klinkt de oproep de favoriete boekhandel te blijven steunen. Zowel de schrijver als de boekenverkoper betreuren het uitstel, al had de Boekenweek nu toch niet kunnen concurreren met eerdere edities.

Vóór 2020 pakte Mulder daarbij altijd flink uit in Logica. “We nodigden hier bekende schrijvers uit voor een lezing, er was een hapje en een drankje”, vertelt hij. “Alexander Münninghoff was een geweldig succes; die is twee keer teruggekomen. Mart Smeets, die ik totaal onderschatte, maakte er een feest van. Jammer dat het nu niet kan.” Giphart: “De Boekenweek is bij uitstek de tijd dat je als schrijver het land in mag om voor te lezen en je publiek te ontmoeten. Behalve leuk, is dat ook financieel interessant. Je ontvangt geld voor de lezing en verkoopt extra boeken. Laten we dus hopen dat het deze zomer wel lukt!”

Eus’ boekenclub | iedere werkdag | 19.20 | NTR | NPO 2